Įkalintas žurnalistas skelbia bado streiką

Respublika
Kaunas

Vilnius, birželio 2 d. (AGEP) — Įkalintas žurnalistas Saulius Stoma paskelbė bado akciją, siekdamas atkreipti dėmesį į „absurdišką, žmogaus teisės pažeidžiančią būklę".

Buvęs „Lietuvos aido" vyriausiasis redaktorius Saulius Stoma, kuris kaltinamas pasisavinęs laikraščio pinigus, nuo gegužės 5 d. laikomas Lukiškių kalėjime Vilniuje.

Savo pareiškime Stoma teigia, kad tardymo izoliatoriuje yra laikomas „be įtikinamo teisinio paaiškinimo", todėl nuo birželio 5 d. pradeda badauti. Pareiškimas adresuotas prezidentui, premjerui, Seimui, generaliniam prokurorui, teisingumo ir vidaus reikalų ministrams, Žmogaus Teisių Gynimo Asociacijai, tarptautinei organizacijai „Amnesty International" ir informacijos priemonėms.

Dokumentą penktadienį paskelbė dienraštis „Respublika".

Saulius Stoma teigia, kad baudžiamosios bylos jam iškeltos, remiantis dabartinės „Lietuvos aido" vadovybės „tendencingu pareiškimu". Įtariama, kad Stoma paėmė laikraščiui didesnį nei 100,000 dolerių kreditą ir, slapta nuo kitų bendrovės narių, per asmenų kaltės dingusio kredito.

Pasak žurnalisto, nuo gegužės 10 d. jo niekas netardė, nors tardymo izoliatoriuje jis laikomas beveik mėnesį. Saulius Stoma sako, kad bylą galima būtų sėkmingai baigti ir išleidus jį į laisvę už užstatą. Jis taip pat sako nesiruošiąs bėgti ir spėja, kad „toks nuožmus moralinis spaudimas" jam daromas dėl kitų priežasčių.

„Laikomas tokiomis blogomis sąlygomis ir visiškai izoliuotas, nenoriu daryti toli siekiančių išvadų, tačiau kreipiuosi į Jūsų žmogiškumą ir teisingumo jausmą, prašydamas supratimo ir pagalbos", rašo įkalintas žurnalistas.

Savo vyrą kalėjime aplankiusi Sauliaus Stomos žmona „Respublikai" sakė, kad jis laikomas 9 kvadratinių metrų kameroje, kurioje vienu metu būna 7-8 tardomieji. Pasak Dianos Stomienės, jos vyrui neleidžiama susitikti su advokatu ir labai ribojami susitikimai su šeima.

Praėjusį mėnesį grupė Seimo narių kreipėsi į generalinį prokurorą, prašydami paleisti S. Stomą iki teismo už užstatą, tačiau atsakyta, kad kardomoji priemonė jam paskirta teisėtai ir ją keisti nėra pagrindo.

40-metis S. Stoma dirbo „Lietuvos aido" redaktoriumi nuo 1990 m. iki pernai metų ir tebeturi apie 13% jo akcijų. Pastaruoju metu jis buvo laisvas žurnalistas, rašęs politinius komentarus „Lietuvos rytui".

Seimo komisija: Valstybė neteisėtai reorganizavo bankus

Vilnius, gegužės 31 d. (LR) — Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisija Seimui gegužės 30 d. pateikė savo išvadas dėl Žemės ūkio, Taupomojo ir Valstybinio komercinio bankų reorganizavimo, rašo Kęstutis Jauniškis „Lietuvos ryte".

Komisijos išvadose be kita ko, sakoma, kad minėti bankai kuose pagal patvirtintus statutus valstybei priklausė 51% viso banko kapitalo, Taupomajame banke vyriausybei teko 35% balso teisę suteikiančių akcijų, Žemės ūkio banke — 35%, Valstybiniame komerciniame banke — 33.5%, vyriausybė apribojo valstybinio turto valdymą ir naudojimą nesant valstybinių bankų dalinis privatizavimas, valstybei atsisakant realios įtakos šių bankų valdyme", tačiau atsakomybė indėlininkams buvo paliekta valstybei.

Komisija pateikė Seimui svarstyti nutarimo projektą dėl šių bankų tolesnės veiklos. Jame numatoma šį klausimą svarstyti, atsižvelgiant į būsimus vyriausybės pasiūlymus.

Projektą pateikės Seimo narys Juozas Listavičius sakė, kad minėti bankai ketina didinti savo įstatinius kapitalus, todėl valstybei, norint išlaikyti kontrolinius akcijų paketus, prireiks didelių lėšų. „Vyriausybė turėtų greičiau apsispręsti, kuris iš minėtų bankų liks valstybinis", pareiškė J. Listavičius.

Juozas Listavičius informavo, jog vyriausybė ketina pakeisti Civilinio kodekso

skolino Jūsų veiklau bankrutavusiai firmai.

Tačiau, kaip teigia pats S. Stoma, būdamas didžiausiu „Lietuvos aido" akcininku, jis labiausiai ir nukentėjo dėl kitų „politinių žaidimų įrankis" ir siulė „eiti tuo keliu, kuriuo eina Vakarų Europos Karo veteranai, kovoję priešingose barikadose".

Lenkijoje, sakė E. Raišuotis ir Z. Semenovičius, su tam tikru nuogąstavimu žiūrima į Lietuvos spaudoje pasirodžiusius straipsnius apie Vilniaus Bernardinų bažnyčios rūsiuose aptiktus Armijos Krajovos dokumentus. Tokie straipsniai, lenkų nuomone, nepadės gerinti tarpvalstybinių santykių, pabrėžė Z. Semenovičius. Tačiau šie dalykai, sakė prelegentai, neturės lemiamos įtakos Lietuvos ir Lenkijos tarpvalstybiniams santykiams.

Parlamentarai kritikavo Lietuvos muitinių bei pasienio tarnybų darbą, kuris, pasak jų, neatitinka tarptautinių standartų ir apsunkina „Lietuvai bei lietuviams eiti į Vakarų Europą per Lenkijos teritoriją".

Siais nutarimais, kaip sakoma komisijos išvadose, vyriausybė viršijo savo įgaliojimus, nes vykdė valstybės turto savininko funkcijas, neturėdama Aukščiausios Tarybos pavedimo.

Seimo Ekonominių nusikaltimų tyrimo komisijos pirmininko Vytauto Juškaus pasirašytame dokumente teigiama, kad 1992-1993 metais vyriausybė, nesant įstatyminio pagrindo, savo nutarimais patvirtino šių bankų statutus, kurie priešštarauja Konstitucijai. Pagal ją sprendimus dėl esminių turtinių įsipareigojimų priima Seimas, o valstybinio turto valdymo bei naudojimo tvarką nustato įstatymas. „Šiuo atveju vyriausybė savo nutarimais patvirtino tokias statutų normas, pagal kurias šių trijų bankų, kurie turėjo būti valstybiniai, valdymo teisė perėjo į privačių asmenų rankas".

„Nors visuose trijuose bankuose Lietuvos valstybiniai bankai buvo įkurti Lietuvoje jau veikusių Sovietų Sąjungos bankų skyrių pagrindu. 1992 m. vyriausybė savo nutarimais reorganizavo šiuos bankus į valstybinius akcinius bankus. Siais nutarimais, kaip sakoma komisijos išvadose, vyriausybė ir „faktiškai buvo valstybinių bankų dalinis privatizavimas, valstybei atsisakant realios įtakos šių bankų valdyme", teigiama komisijos išvadose. Tokio įstatymiškai pagrindo"

Komisijos nuomone, remiantis vyriausybės nutarimais, atlikta valstybinių bankų reorganizacija į valstybinius akcinius bankus „faktiškai buvo

sakoma komisijos išvadose.